

د پوهندي وزارت

پښتو څلورم ټولگي

Ketabton.com

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هـ.ش.

پښتو - څلورم نویزی

ملي سرود

د اعزت د هر افغان دی	دا وطن افغانستان دی
هر بچی یې قهرمان دی	کور د سولې کور د توري
د بلوڅو د ازبکو	دا وطن د ټولو کور دی
د ترکمنو د تاجکو	د پښتون او هزاره وو
پامیریان، نورستانیان	ورسره عرب، گوجردی
هم ایماق، هم پشه یان	براھوی دی، ټرلباش دی
لکه لمر پرشنه آسمان	دا هېواد به تل حلیری
لکه زړه وي جاویدان	په سینه کې د آسیا به
وايو الله اکبر وايو الله اکبر	نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د پوهنې وزارت

پښتو

څلورم ټولکي

د چاپ کال: ۱۳۹۸ ه.ش.

د کتاب خانگړ تیاوې

مضمون: پښتو

مؤلفین: د تعلیمي نصاب د پښتو ژبې او ادبیاتو خانگې د درسي کتابونو مؤلفین

ادیت کوونکي: د پښتو ژبې د ایدیت دیپارتمنټ غږي

ټولګي: خلورم

د متن ژبه: پښتو

انکشاف ورکوونکي: د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تأليف لوی ریاست

خپروونکي: د پوهنې وزارت د اړیکو او عامه پوهاوی ریاست

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هجري شمسی

د چاپ ځای: کابل

چاپ خونه:

برېښنالیک پته: curriculum@moe.gov.af

د درسي کتابونو د چاپ، وېش او پلورلو حق د افغانستان اسلامي جمهوریت د پوهنې وزارت سره محفوظ دي. په بازار کې ېپلور او پېرودل منع دي. له سرغروونکو سره قانوني چلنديکېږي.

د پوهنې د وزیر پیغام

اقرأ باسم ربک

دلوي او بنونکي خداي ﷺ شکر په خاى کوو، چې مورته يې ژوند رابنلي، او د لومړت او ليک له نعمت خخه يې برخمن کري يو، او د الله تعالی پروروستي پیغمبر محمد مصطفى ﷺ چې الهي لومړنۍ پیغام ورته (لوستل) و، درود وايو.

خنګه چې ټولو ته بنکاره ده ۱۳۹۷ هجري لمريز کال د پوهنې د کال په نامه ونومول شو، له دې امله به د گران هبواډ بنوونيز نظام، د ژورو بدلونونو شاهد وي. بنونکي، زده کونکي، کتاب، بنوونځي، اداره او د والدينو شوراګانې د هبواډ د پوهنې نظام شپړګونې بنستيز عناصر بلل کيري، چې د هبواډ بنوونې او روزنې په پراختيا او پرمختيا کې مهم رول لري. په داسي مهم وخت کې د افغانستان د پوهنې وزارت د مشرتابه مقام، د هبواډ په بنوونې نظام کې د دودې او پراختيا په لور بنستيزو بدلونونو ته ژمن دي.

له همدي امله د بنوونې نصاب اصلاح او پراختيا، د پوهنې وزارت له مهمو لوړې ټوبونو خخه دي. همدارنګه په بنوونځيو، مدرسوا او ټولو دولتي او خصوصي بنوونېزو تأسیساتو کې، د درسي کتابونو محظوا، کيفيت او توزيع ته پاملنې د پوهنې وزارت د چارو په سر کې خاى لري. مور په دې باور يو، چې د باکيفيته درسي کتابونو له شتون پرته، د بنوونې او روزنې اساسی اهدافو ته رسپدلي نشو.

پورتني موخو ته د رسپدو او د اغېنزاک بنوونې نظام د رامنځته کولو لپاره، د راتلونکي نسل د روزونکو په توګه، د هبواډ له ټولو زړه سواندو بنوونکو، استادانو او مسلکي مدیرانو خخه په درناوي هيله کوم، چې د هبواډ بچيانو ته دې د درسي کتابونو په تدریس، او د محظوا په لېردو لوکې، هیڅ ډول هڅه او هاند ونه سېموي، او د یوه فعال او په ديني، ملي او انتقادي تفکر سمبال نسل په روزنه کې، زيار او کوبنښ وکړي. هره ورڅ د ژمنې په نوي کولو او د مسؤوليت په درک سره، په دې نيت لومړت پيل کري، چې دن ورڅي ګران زده کونکي به سبا د یوه پرمختللي افغانستان معماران، او د ټولنې متمند او ګټور او سېډونکي وي.

همدا راز له خورو زده کونکو خخه، چې د هبواډ ارزښتاکه پانګه ده، غوبښته لرم، خو له هر فرصت شخه ګتې پورته کري، او د زده کړې په پروسه کې د خيرکو او فعالو ګډونوالو په توګه، او بنوونکو ته په درناوي سره، له تدریس شخه بنه او اغېنزاکه استفاده وکړي.

په پاي کې د بنوونې او روزنې له ټولو پوهانو او د بنوونې نصاب له مسلکي همکارانو خخه، چې د دې کتاب په لیکلو او چمتو کولو کې يې نه ستري ګډونکي هلي خلې کړې دي، مننه کوم، او د لوي خدای ﷺ له دربار خخه دوى ته په دې سېېڅلې او انسان جوړونکي هڅې کې بریا غواړم. د معیاري او پرمختللي بنوونې نظام او د داسي ودان افغانستان په هيله چې وګړي په خپلواک، پوه او سوکاله وي.

د پوهنې وزیر

دكتور محمد ميرويس بلخي

فهرست

شماره	عنوان	سرواژه	مخفونه
۴۷	کیسی	۲۴	۱
۴۹	ترافیکی لارښونې	۲۵	۳
۵۱	د وخت ارزښت	۲۶	۰
۵۳	همت	۲۷	۷
۵۵	د چاپریال پاک ساتل	۲۸	۹
۵۷	وکسین	۲۹	۱۱
۵۹	ربنتیا ویل	۳۰	۱۳
۶۱	افغانستان	۳۱	۱۰
۶۳	خواړه	۳۲	۱۷
۶۵	خبرې اترې	۳۳	۱۹
۶۷	سخاوت	۳۴	۲۱
۶۹	د مور او پلار خدمت	۳۵	۲۳
۷۱	نوم	۳۶	۲۰
۷۳	د چاپ صنعت	۳۷	۲۷
۷۵	مفرد او جمع نومونه	۳۸	۲۹
۷۷	نيکي	۳۹	۳۱
۷۹	متلونه	۴۰	۳۳
۸۱	دنوم چولونه	۴۱	۳۵
۸۳	وزر ماتې مرغه	۴۲	۳۷
۸۵	دلويانو خبرې	۴۳	۳۹
۸۷	داناروغۍ رقعه	۴۴	۴۱
۸۹	خبرې اترې	۴۰	۴۳
۹۱	زغم	۴۶	۴۰
	حمد		۱
	نعت		۲
	حضرت عمر فاروق		۳
	انسان		۴
	بې پروایي		۵
	ملاли		۶
	کيسه		۷
	دلمرګتې		۸
	زلزله		۹
	دونوګتې		۱۰
	ميروس نیکه		۱۱
	د کور پاک ساتل		۱۲
	د ځنګلونو ګتې		۱۳
	د ماشومانو حقوقه		۱۴
	د تباکو زیانونه		۱۵
	نوکانو ته پاملرنه		۱۶
	علم		۱۷
	ګلان		۱۸
	د مېوو د پوستکو...		۱۹
	راديو		۲۰
	کاغذ		۲۱
	احمدشاه بابا		۲۲
	خبرې اترې		۲۳

لومړی لوست

حمد

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د حمد په معنا پوهيدل.

د حمد په اړه خوک خه ويلاي شي؟

په نامه د هغه خدای مې دا بیان دی
چې یونوم یې په نومونو کې سبحان دی
هم پادشاه دی د جمله و پادشاهانو
هم د هریوه سلطان په سر سلطان دی
په سجده یې ځمکې سر دی لګولی
هم یې څورند په رکوع سره آسمان دی

(ارواښاد عبدالرحمن بابا)

- یو زده کونکی دې له بنوونکی وروسته حمد ولولي او نور دې ورپسې تکرار کړي.

- دوه دوه زده کونکی دې د تختې مخې ته راشی، یو دې ورته یوه جمله د کتاب له مخې ولولي، بل دې د املا په توګه پر تختې ولیکي، نور دې په کتابچو کې ولیکي.

- خو زده کونکی دې په وار سره د ټولگي مخې ته راشی، د حمد په باب دې خبرې وکري.

- دوه زده کونکی دې لاندې بیتونه د تختې پر مخ ولیکي او بشپړ دې کړي.

په نامه د هغه خدای مې ..... دی
چې یونوم بې په ..... کې سبحان دی

لغتونه معناوي

حمد د الله ﷺ ستاینه

سلطان پاچا

سبحان پاک

زده کونکی دې د حمد مطلب په خپلو کتابچو کې ولیکي، بله ورڅ دې په ټولگي کې نورو ته ولولي.

دویم لوست

نعت

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د نعت په مطلب پوهېدل.

- خوک ويلی شي چې مور او تاسې د چا امتیان يو؟
- خه فکر کوي چې نعت د چا په هکله ويل کېري؟

زمور بىكلى پيغمبر دی محمد رسول الله
د تمام جهان رهبر دی محمد رسول الله
خدای سپیخلی دی ساتلى له وړې گناه نه هم
ملایک نه دی بشر دی محمد رسول الله
لكه لمړچې توره شپه رهارنماکه
ناپوهی ته داسې لمړ دی محمد رسول الله

– یو زده کوونکی دې له بنوونکی وروسته نعت ولولي، نور دې وریسپی تکرار کړي.
– دوه زده کوونکی دې په وار سره د (جهان، رهبر، سپیخلي) کلمې پرتختې په جملوکې
وکاروي، نور دې په کتابچوکې ولیکي.

– خو زده کوونکی دې په وار سره د نعت شریف د یوه، یوه بیت د مفهوم په اړه د نورو په
وړاندې خبرې وکړي.

– خو زده کوونکی دې په وار سره د تختې مخې ته راشي یو یو بیت دې د املا په ډول
پرتختې ولیکي.

لغتونه	معناوې
رهبر	لارښونکی
تمام	ټول
سپیخلي	پاک
ورې	کوچنۍ
جهان	نړۍ

زده کوونکی دې د نعت شریف لنه مفهوم په خپلو کتابچوکې ولیکي، بله ورڅ دې په
ټولګي کې نوروته ولولي.

حضرت عمر فاروق رضي الله عنه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د حضرت عمر فاروق رضي الله عنه پېژندل.

د حضرت محمد صلی الله علیہ وسلم په یارانو کې د فاروق لقب چا ته ورکړ شوی و ؟

حضرت عمر فاروق رضي الله عنه د حضرت محمد صلی الله علیہ وسلم دویم یار و اصلی نوم یې عمر او د پلار نوم یې خطاب دی. د حضرت محمد صلی الله علیہ وسلم له خوا ورته د فاروق لقب ورکړل شوی او په (۲۹) کلنۍ کې د اسلام په مبارک دین مشرف شوی و د خپل خلافت په وخت کې یې داسې ستر اسلامي کارونه کړي چې په نړۍ کې ساري نه لري، لس کاله، شپږ میاشتې او پنځه ورځې د مسلمانانو خلیفه و د (۲۳) کلنۍ په عمر د ابو لولو له لوري شهید شو.

- یو زده کونکی دې له بنوونکی خخه وروسته په لور مناسب غږ لوست ولولي.
- زده کونکی دې متن په خپل منځ کې ولولي.

- خو زده کونکی دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، یو دې له لوست خخه خو کلمې ورته ووايي، بل دې پرتختې ولیکي او په جملو کې دې راوري.

- خو زده کونکی دې د ټولګي مخې ته راشي او د حضرت عمر رض په اړه دې خبرې وکړي.

لغتونه معناوي

يار	ملګري
فاروق	د حق او باطل بیلوونکی
سارۍ	سیال، جوره
نړۍ	جهان

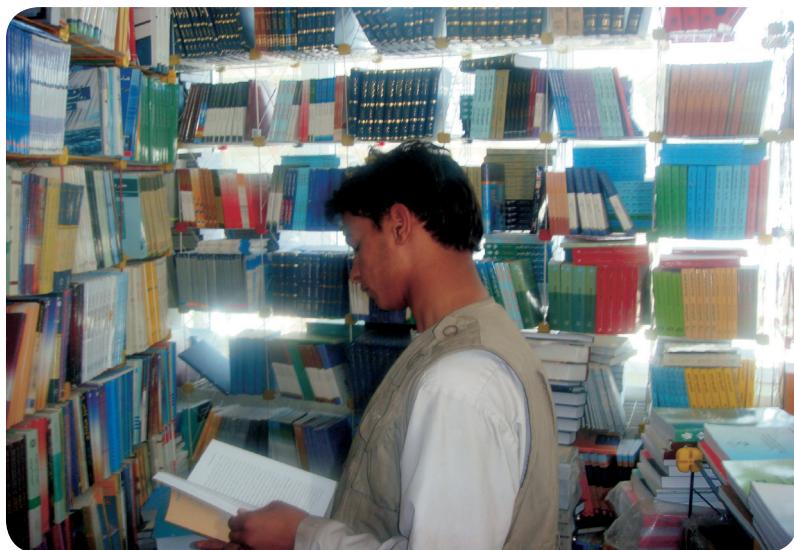
کورني دنده

زده کونکی دې دن ورڅي لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي او بل درسي ساعت کې دې له څان سره راوري.

خلورم لوست

انسان

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د انسان او انسانیت په مفهوم پوهېدل.

ستاسو په فکر د انسان ځانګړیاوې کومې دي؟

لوى الله ﷺ انسان اشرف المخلوقات پیداکړي، عقل او فکر یې ورکړي دی. انسان ته الله ﷺ لارښونه کړي ده چې علم زده کړي، د خپل علم او پوهې په واسطه همان او خپل الله ﷺ وپېژني، خپل ژوند ته پر سم لوري بدلون ورکړي، د یوې هوسا او آبادې ټولنې په جورو لوکې له علم او پوهې خخه کار واخلي. د الله ﷺ د مخلوق خدمت وکړي، خپله انساني او ايماني دنده سرته ورسوي، ترڅو د دواړو جهانونو برياوې یې په برخه شي.

- یو زده کوونکی دې له بنوونکي خخنه وروسته پر مناسب غږ متن و لولې، نور زده کوونکی دې ورته غوره ونیسي.

- خو زده کوونکی دې په وار سره د (توان، زیار، هوسا، مخلوق) کلمې د تختې پر مخ په جملو کې وکاروی، نور دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د علم او زده کړې په هکله دې خبرې وکړي.

- خو زده کوونکی دې په وار سره له متن خخنه یوه جمله ووايي او نور دې هغه د املا په شکل په خپلو کتابچو کې ولیکي.

لغتونه معناوي

شرف غوره

مخلوقات پیدا کړل شوی

هوسا ارام

دنده وظيفه

بریا کامیابی

زده کوونکی دې د انسان او انسانیت په اړوند په خپلو کتابچو کې خوکربنې ولیکي.

پنځم لوست

بې پروايي

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د بې پروايي په مفهوم او زیانونو پوهېدل.

ستاسو په فکر که په کوم کار کې بې پروايي وشي، خه به پېښ شي؟

د یوه کار ناوړه او منفي پایلو ته پام نه کول، بې پروايي بلل کېږي.
سره له دې چې نسونکي ټولو زده کوونکو ته لارښونه کړي وه چې په
ناپاکو او بو کې ونه لامبي، اجمل يو بې پروا هلك و، پرته له دې چې
خپلې روغتیا ته پاملنه وکړي او د نسونکي لارښونې او سپارښتنې په پام
کې ونيسي.

یوه ورڅ چې له نسونځي خخه رخصت شو، د لاري ترڅنګ يې په ناپاکو
او بو کې ولېل. له دې امله ناروغ شو، ناروغۍ يې تر روغتون پوري ورساه،
ډاکټر له معاینې وروسته ورته لارښونه وکړه چې له خپلې روغتیا سره بې
پروايي ونه کړي، هېڅکله په ولاړو او ناپاکو او بو کې ونه لامبي.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن پر مناسب غږ ولولي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د (روغتیا، پاملننه، خنگ، لمبل) کلمې پرتختې ولیکي او په جملو کې دې استعمال کړي.
- خو زده کوونکی دې د ټولګي مخې ته راشي او هريو دې په وار سره د بې پروايې په اړوند یوه کيسه ووایي.
- درې زده کوونکي دې لاندې جملې پرتختې ولیکي او درې تنه نور دې په وار سره د جملو تشن خایونه پر مناسبو کلمو سره ډک کړي.
- اجمل یوبې پروا ..... و.
- له دې امله ..... شو.

- یو زده کوونکی دې خو جملې د کتاب له مخې نورو ته ووایي او نور دې د املا په توګه په کتابچو کې ولیکي.

معناوي	لغتونه
لارښونه	سپارښته
ارخ	خنگ
توجه	پاملننه

زده کوونکي دې د بې پروايې په هکله خو کربنې ولیکي.

شپږم لوست

ملالى

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د اتلې ملالى پېژندل.

آیا تاسود هېواد د ملي اتلو بشؤونومونه اورېدلې دی؟

خه فکر کوي چې ملالى خوک وه؟

ملالى د هېواد ملي اتله او يوه زړوره مېرمن و. د میوند په دښتې کې
افغانان په تشن لاس له انگريزانو سره په ډيرې تودې هوا کې په جګړې
بوخت وو، نژدي و چې افغانان ماتې وختوري، په دې وخت کې ملالى
بېرغ را پورته او د جګړې ډګر ته يې ورودانګل، دا لنډۍ يې وویله:

که په میوند کې شهید نه شوې

خدایرو لاليه بې ننګۍ له دې ساتينه

ددې لنډۍ په اورېدو سره د افغانانو احساسات را پارېدل او دنسمن ته يې
سخته ماتې ورکړه.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن پر مناسب غږ ولولي.
- زده کوونکی دې د (اتله - ډګر - احساسات) کلمې په جملو کې استعمال کړي.
- دوه زده کوونکی دې په وار سره د لاندې لنډۍ پر مفهوم خبرې وکړي چې دا لنډۍ چا او دخه لپاره ویلې ده؟

که په میوند کې شهید نه شوې
خدایبرو لالیه بې ننګی له دې ساقینه

- لاندې لغتونه چې معنا شوي دی تاسو بې په مناسبو جملو کې وکاروئ!

لغتونه	معناوې
اهرمانه	اتله
میدان	ډګر
راپورته کېدل	پاريدل

زده کوونکی دې په خپلو کتابچو کې پورتني لنډۍ ولیکي.

اووم لوست

کیسه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د کیسې په مفهوم پوهبدل.

آيا تاسوله چا خخه کومه کیسه او رېدلې ده؟

یوه ورڅو پاچا پر لارې تېږد، گوري چې د لارې ترڅنګ یو سپین ږیری سړی
په کار بوخت دی، نیالګي کښېنوی، پاچا تر سلام وروسته سپین ږیری ته وویل:
ستا عمر پای ته رسیدلی، نشې کولای د دې نیالګيو مېوه وخورې، نو د
څه لپاره لګیا يې؟

سپین ږیری حواب ورکړ: نورو نیالګي کښېنوی، مور يې مېوه خورو، مور
به يې کښېنوو چې نور يې مېوه وخوري.

پاچا ته د سپین ږیری حواب په زړه پوري و، هغه ته يې انعام ورکړ.
سپین ږیری په خندا شو، ويې ویل: قربان دې شم، د نورو خلکو نیالګي
څو کاله وروسته حاصل ورکوي، زما يې همدا اوس مېوه ونيوه، پاچا ته د
سپین ږیري دې خبرې هم خوند ورکړ، بیا يې هم انعام ورکړ.

- یو زده کونکی دې له بنوونکی خخه وروسته متن په لور غږ ولولي.

- زده کونکی دې په خو ډلو ووبشل شي په خپلو ډلو کې د کېسې په مفهوم خبرې وکړي، بیا دې د هرې ډلي استازۍ پایله نورو ته ووایي.

- زده کونکی دې په متن کې مفردې او جمع کلمې پیدا او بیا دې په کتابچو کې ولیکې.

- که د کوم زده کونکی لنډه کيسه زده وي، د تختې په مخکې دې نورو ټولګیوالو ته ووایي.

- دوه زده کونکی دې د ټولګي مخې ته راشي، د نیالګيو د کښینولو د اهمیت په اړه دې خبرې وکړي.

لغتونه معناوی

خوند	مزه
بوخت	لګیا، مصروف
انعام	بخشش
حاصل	مېوه

زده کونکی دې یوه یوه لنډه کېسه په خپلو کتابچو کې ولیکې او بله ورڅ دې په ټولګي کې نورو ته ولولي.

د لمر گتې

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د لمر په ارزښت او ګټو پوهېدل.

ستاسو په اند لمر خه گتې لري؟

الله عز وجله لمر، حمکه، سپورمی او هر خه د انسانانو د گتې لپاره پیدا کړي
دي، لمر حمکې ته رنا او تودو خه ورکوي.

د لمر د تودو خې په واسطه غلي، داني، مېوې او نور بوټې زرغونېري او
پخېري چې ټول ژوندي موجودات ورڅخه تغذیه کېږي.

د لمر تودو خه سربېره له ډېرو نورو ګټو د حمکې او هوا ډېر میکروبونه هم
وژني. خلک د او بوا او خونو د تودولو او د برېښنا د تولید لپاره له لمر خخه
ګټه اخلي، وايي: هغو خونو ته چې لمر نوؤحي، ډاکټر نه ورځي.

- زده کوونکی دې له بنوونکی خخه وروسته متن د یو او بل په مرسته ولولي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د متن یوه، یوه کربنه ولولي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د (میکروب، خونو، برپیننا) کلمې معنا او په جملو کې د تختې پرمخ وکاروی، نور دې په کتابچو کې ولیکي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولکي مخې ته راشي د لمر د گټو په اړوند دې خبرې وکړي.

لغتونه معناوې

برپیننا	برق
خونه	کوپه
تغذیه	خواړه ورکول

زده کوونکی دې د لمر د گټو په اړه خوکربنې ولیکي، بله ورڅ دې په ټولکي کې نورو ته ولولي.

نهم لوست

زلزله

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د زلزلې په وخت کې د خان ساتلو په لارو چارو پوهبدل.

آيا تاسو د زلزلې په هکله معلومات لري؟

د Ҳمکې خوځيدلو ته زلزله وايي، د زلزلې سختوالۍ او دوام مالي او
ځاني خطرونه را منځ ته کوي.

زده کوونکي باید د زلزلې پر خطرونو باندي وپوهېږي او د Ҳان ساتني لپاره
پوره چمتوالۍ ولري. خلک باید د زلزلې د پېښېدو په وخت له کوتېو څخه د
باندې ووځي، که له کوتېو څخه د باندې وتلو وخت ونه لري، د کوتېو په دروازو
کې دې ودرېږي. باید له زرو دیوالونو او نړېدلو کورونو څخه لري شي.

- دوه زده کوونکی دې په وار سره له بنوونکي خخه وروسته متن په لوړ غږ ولولي.
- زده کوونکی دې په خو ډلو ووبېشل شي د زلزلې په اړه دې خبرې وکړي، پایله دې د هرې ډلې استازی نورو ته واوروسي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د تختې مخې راشي، د زلزلې په باب دې یوه یوه جمله پر تختې ولیکي، نور دې د تختې له مخې په خپلو کتابچو کې ولیکي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، له زلزلې خخه د ځان ساتني په هکله دې نورو ته معلومات ورکړي او نور دې ورته غوره ونیسي.
- ټول زده کوونکي دې لوست ته وګوري، هغه کلمې دې په نښه کړي چې له څلورو تو رو خخه جوړې شوې وي، بیا دې خو تنه په خپل وار سره نورو ته ولولي.

لغتونه	معناوې
خوځېدل	بنورېدل
چمتووالۍ	تیاري
نړېدل	وارنېدل، غورځېدل

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې له زلزلې خخه د خونديتوب په اړه خو جملې ولیکي، بله ورڅ دې په ټولګي کې نورو ته واوروسي.

لسم لوست

د ونو گتې

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د ونو په ګټو پوهېدل.

ستاسو په اند ونې خه گتې لري؟

په هغو سيمو کې چې ونې ډېرې وي، هغه خای بسلی او سمسور بسکاري،
ونې د هوا پر پاکوالی ډېرہ اغېزه لري، پاکه هوا د روغتیا لپاره ډېرہ اړینه ۵۵.
زمور په هېواد کې مېوه لرونکې او بې مېوه ونې ډېرې دی، له مېوه خخه
يې ګته ترلاسه کېږي. له لرګيو خخه يې دروازې، کړکۍ، مېزونه، خوکۍ
او نور شيان جوړېږي. همدارنګه کوروونه هم پې تودېږي، له پانهو خخه
يې د حیواناتو د خورو لپاره ګته اخيستل کېږي.

- خو زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن په لور غږ ولولي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د (روغتیا، گټه، خورو) کلمې د تختې پرمخ په جملو کې وکاروی.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د تختې مخې ته راشی يو دې ورته يوه جمله ووايي بل دې پر تخته ولیکي.
- خو زده کوونکی دې لاندې تشې جملې په خپلو کتابچو کې پر مناسبو کلمو سره ډکې کري.
پاکه هوا ..... لپاره ډپره اړینه ده.
زموږ په هېواد کې مېوه لرونکي او بې ..... ونې شته.
- دوہ زده کوونکی دې د ټولګي مخې ته راشی، په وار سره دې د مېوه لرونکو او بې مېوه ونو نومونه واخلي.

معناوې	لغتوونه
ضروري	اړینه
ځای	سیمه
تأثیر	اغپزه
صحت	روغتیا
زرغون، شين	سمسور

زده کوونکي دې د ونو د ګټو په اړه خوکربنې ولیکي، بله ورڅ دې نورو ته واوروسي.

یوو لسم لوست

میرویس نیکه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د میرویس نیکه پېژندل.

له تاسو خخه خوک زموږ د هېواد د خو ملي مشرانو نومونه اخیستلاي شئ؟

میرویس نیکه د بناه عالم خان زوی او د کندهار ولايت او سپدونکی و میرویس نیکه یو پوه او زره سواند مشرو. له ټولو افغانانو سره یې مینه درلوده. افغانان یې یووالی ته رابلل. کله چې نوموري د حج له ادا کولو وروسته هېواد ته راستون شو، خلکو ته یې د هېواد د خپلواکۍ د گټلو پاره د پاخون بلنه ورکړه. ټولو افغانانو یې بلنه ومنله او د بمنان یې له خپلې خاورې وشړل. میرویس نیکه د خپلې واکمنی تر پایه د یوه ملي مشر په توګه کار وکړ. له دې امله د افغانستان خلکو هغه ته د نیکه لقب ورکړی دې چې تراوسه یې ټول افغانان په همدي درانه نامه سره یادوي.

- یو زده کونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن په مناسب غږ ولولي.
- زده کونکی دې په خپلو ډلو کې متن له ځان سره ولولي.

- درې زده کونکی دې د تختې مخې ته راشي، یو دې لاندې لغتونه پر تختې ولیکي او بل دې معناکړي، دريم دې په جملو کې استعمال کړي.
(یووالۍ، پاخون، مشر، هېواد)

- خو زده کونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د میرویس نیکه په اړه دې لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوي
یووالۍ	اتحاد
پاخون	د یوه چا پر وړاندې مبارزه
بلنه	دعوت

زده کونکی دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې په بنکلې لیک سره ولیکي.

دولسم لوست

د کور پاک ساتل

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د کور د پاک ساتلو په گتیو پوهېدل.

ستاسو په فکر د کور پاک ساتل خه ګټې لري؟

د انسان د ژوند کولو لومړنی چاپېریال د هغه کور دی. هر چاته خپل کور ډېر گران وي. مور باید د خپل کور پاکوالی ته ډېره پاملننه وکرو، د خپلې او کورنۍ د روغتیا او سلامتیا لپاره باید خپل کور نه پاک وساتو. په حدیث شریف کې راغلي دي: «پاکوالی د ایمان یوه برخه ده». نو زده کوونکي باید د کور غړو ته دا ونبی چې کالي، کمپلې، شړۍ، پوستنې، توشكې او د کور فرشونه پاک وساتي، په اونۍ کې یې يو حل لمر ته واچوي، ترڅو یې میکروبونه له منځه ولاړ شي.

– یو زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته پر مناسب غږ متن ولولي.

– زده کوونکی دې په خپلو منځونو کې د یو بل په مرسته متن ولولي.

– خو زده کوونکی دې په وار سره پر تختې باندي د لاندې جملو تش څایونه پر مناسبو
کلمو سره ډک کړي:

- د انسان د ژوند کولو لوړنۍ ..... د هغه کور دی.
- پاکوالی د ..... یوه برخه د.
- موږ باید د خپل کور ..... ته ډیره پاملننه کوو.

– خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د کور د پاکوالی په اړه دې
خبرې وکړي.

زده کوونکی دې لوست په خپلو کتابچو کې په بنکلې خط ولیکي.

د ځنګلونو ګټې دیار لسم لوست

د ځنګلونو ګټې

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د ځنګلونو د ساتلو په ګټو پوهېدل.

څوک ويلاي شي چې ځنګلونه خه ګټې لري؟

ځنګلونه د هېواد ارزښتمني شتمني دي. ځنګلونه د چاپېریال په نسکلا او د هوا په پاکوالې کې بنه اغیزه لري. په هغو سیمو کې چې ځنګلونه شتون لري، له سېلابونو څخه د کرنیزو څمکو د ورلو مخنيوی کوي، زمور په هېواد کې ځنګلونه د پكتیا، کونړ، نورستان، ننګرهار، لغمان، سمنگان، بادغیس او هرات په ولايتونو کې شته.

په ځنګلونو کې ځینې ونې بې مېوې او ځینې يې مېوه لرونکې دي، نو مور ته په کار دي چې د الله ﷺ دغه لوی نعمت او ملي شتمنيو ته ځانګړې پاملنې وکړو.

- یو زده کونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن په مناسب غږ ولولي.
- یو یو زده کونکی دې په هره ډله کې متن ولولي او نور دې ورته غور ونیسي.
- دوه زده کونکی دې د تختې مخې ته راشی، یو دې ورته یوه جمله وايې بل دې پر تختې ولیکي.
- خو زده کونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشی او د ځنګلونو د ګټو په اړه دې خبرې وکړي.

معناوي	لغتونه
هغه څمکې چې خه پکې کړل کېږي	کرنیزې څمکې
پانګه، سرمایه	شتمني

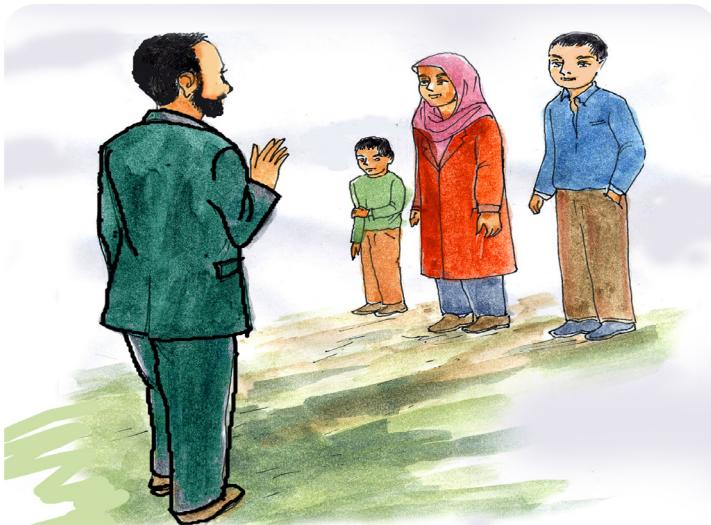

زده کونکی دې د ځنګلونو د ګټو په هکله په خپلو کتابچو کې خو جملې ولیکي.

څوار لسم لوست

د ماشومانو حقوقنه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د ماشومانو پر حقوقنو پوهېدل.

له تاسو خخه چا تر او سه په زور خه شی اخيستي دي؟

د هېواد راتلونکي په ماشومانو پوري اړه لري.

ماشومان د کورني د نورو غرو په شان حانګري حقوقنه لري. د اسلام سپیخلي دین د ماشومانو د سالمې پالنې، روزنې، روغتيا او نورو حقوقنو ته د پاملنې لارښوونه کړي ده، ماشومانو ته یې حق ورکړي دی چې د دوى نظر ته درناوي وشي، په اړوندو چارو کې گډون وکړي، مشرانو ته یې هم په دې اړه لارښوونه او ټینګار کړي دی چې د دوى حقوقنه په پام کې ونیسي.

- خو زده کوونکي دې له بنوونکي خخه وروسته پر مناسب غږ متن ولولي.
- دوھ زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي، يو دې د کتاب له مخې يوه جمله ووايي او بل دې د املا په توګه پرتختې ولیکي، نور زده کوونکي دې پاملننه وکړي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، د (سپیڅلۍ، پالنه، ټینګار) کلمې پرتختې په جملو کې استعمال کړي، نور دې په کتابچو کې ولیکي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره دې د ټولګي مخې ته راشي، د ماشومانو د حقوقنو په اړه دې خبرې وکړي

معناوې	لغتونه
توجه، پام کول	پاملننه
پاک او مقدس	سپیڅلۍ
برخه اخيستنه	ګډون

زده کوونکي دې په کتابچو کې د ماشومانو د حقوقنو په اړه دوې جملې ولیکي.

پنځلسم لوست

د تباکو زیانونه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل د تباکو، نسوارو او سگرټو په زیانونو پوهېدل.

څوک د تباکو، نسوارو او سگرټو د زیانونو په اړه خه ویلای شي؟

تباكو یو نېشه یې بوټی دی. د خلکو ترمنځ په بپلاښلو ډولونو، لکه: سگرت،
نسوار او چلم کې کارول کېږي، تباکو روغتیا ته زیان رسوي.
د تباکو کارول غابسونه توروی، د معدي ناروغی رامنځ ته کوي او مالي
زیانونه لري. موږ باید د تباکو له کړلو او کارونې څخه لري و اوسو.
د تباکو او نورو نېشه یې بوټو کرل او پلورل ناروا کار دی.

– خو زده کوونکي دې له بنوونکي خخه وروسته متن په مناسب غږ ولولي.

– زده کوونکي دې د خو دقیقو لپاره د لوست متن په خچل منځ کې ولولي.

– دوه زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي يو دې د لوست د متن يوه جمله ولولي او بل دې پرتختې ولیکي.

– خو زده کوونکي دې په وار سره په متن کې داسې کلمې پیداکړي چې له پنځو تورو خخه جوري شوي وي، بل زده کوونکي دې د تختې پر مخ ولیکي.

– خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د تباکو د زیانونو په اړه دې خبرې وکړي.

لغتونه معناوی

کړل کښت

زان

زاوان، ضرر

زده کوونکي دې د نن ورڅې لوست په خچلو کتابچو کې په بنکلي ليک سره ولیکي او په بل درسي ساعت کې دې له ځان سره راوړي.

شپارسم لوست

نوکانو ته پاملننه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د نوکانو د پاک ساتلو په گټو پوهېدل.

ستاسو په فکر که موږ نوکان پاک ونه ساتو خه به وشي؟

نوکان پاک ساقل ډېري گتې لري، په اونۍ کې يو حڅه باید نوکان لنډ شي، خپل نوکان په غابونو پري نکرو او په خوله کې يې ونه وهو. همدارنګه له ډودۍ خورلو څخه مخکې او وروسته لاسونه د امکان په صورت کې په صابون پاک پرمئنځو، ترڅو زمور د ناروغۍ لامل نشي.

- خو زده کوونکی دې په وار سره له بنوونکي خخه وروسته متن په مناسب غږ ولولي.

- زده کوونکي دې د خو دقیقو لپاره د لوست متن په خچل منځ کې ولولي.

- درې زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي، يو دې د لوست يوه جمله ووايي، دويم
دې ولیکي او دریم دې يې تپروتني سمي کړي.

- خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولکي مخې ته راشي او د نوکانو د پاک ساتلو پر
ګتو دې خبرې وکړي.

زده کوونکي دې لاندې کلمې په جملو کې وکاروي:

(نوکان، لاسونه، ناروغۍ، غابنونه)

اووه لسم لوست

علم

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د علم په ارزښت پوهېدل.

تاسو خه فکر کوي چې علم خه ته وايي؟

علم پوهې ته وايي، علم رنایي ده. د اسلام مبارک دین د علم د زده کړي
لارښونه کوي او د علم زده کړه یې پر هر مسلمان نارينه او بسحینه فرض
کړي ده. د اسلام ستر پیغمبر حضرت محمد ﷺ د علم د زده کړي په اړه
فرمایي: ((علم زده کړئ که خه هم په چین کې وي...)) په بل خای کې
فرمایي: ((له زانګو خخه تر گوره زده کړه وکړئ...))
د علم او پوهې په زده کړه کې د دنيا او آخرت ګټې پرتې دي، موږ باید
هڅه وکړو چې علم زده کړو.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن پر مناسب غږ ولولي.

- بنوونکي دې زده کوونکي پر ډلو ووبشي، هري ډلي ته دې سپارښته وکړي چې د لوست متن په خپلو منځو کې ولولي او بيا دې د هري ډلي استازى د لوست د مطلب په اړوند نورو ته خبرې وکړي.

- خو زده کوونکي دې په وارسره د (علم، رنا، دين) کلمې د تختې پرمخ په جملو کې وکاروي، نور دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- دوه زده کوونکي دې په لاندي جملو کې تشن خايونه پر مناسبو کلمو سره ډک کړي.

- علم زده کړئ که خه هم په ..... کې وي.
- علم ..... ده.
- موبربايد ..... علم زده کړو.

لغتونه	معناوې
هڅه	کوبنښ
پیغمبر	استازى

زده کوونکي دې د علم د ارزښت په هکله خو جملې ولیکي.

اټلس م لوست

گلان

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ډول ډول ګلانو پېژندل.

— تاسې څو ډوله ګلان پېژنۍ؟

زمور په ګران هېواد کې ډول ډول ګلان پیدا کېږي. لکه: کشمالي، شبو، نرگس، ګلاب، چنبلي، پتوني، داودي او داسي نور.
هر خوک ګلان په بنونو، چمنونو او کورونو کې د نسيت او د چاپېريال د سمسوريا لپاره کري او پالنه يې کوي.
له ګلانو خخه په زړه پوري عطرونه او درمل جورېري چې ډېر ارزښت لري. ګلان د انسان پر روغتنيا او خوشحالۍ ډېره اغېزه لري.

– خو زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن په مناسب غږ ولولي.

– درې زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي او د لاندې جملو تشن ځایونه دې پر مناسبو کلمو سره ډک کړي:

۱_ زموږ په ګران هېواد کې ډول ډول ..... پیدا کېږي.

۲_ د چاپېریال د سمسورتیا لپاره ..... او پالنه یې کوي.

۳_ ګلان ..... او خوشحالی ډېره اغیزه لري.

– خو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او د ګلانتو د چولونو په اړه دې خبرې وکړي، نور دې ورته غور ونیسي.

– که کوم زده کوونکي بن لري، ودې وايي چې په هغه کې کومې ونې او ګلان شته.

لغتونه	معناوې
سمسور	زرغون
درمل	دوا
بن	باغ
اغېزه	تاثیر

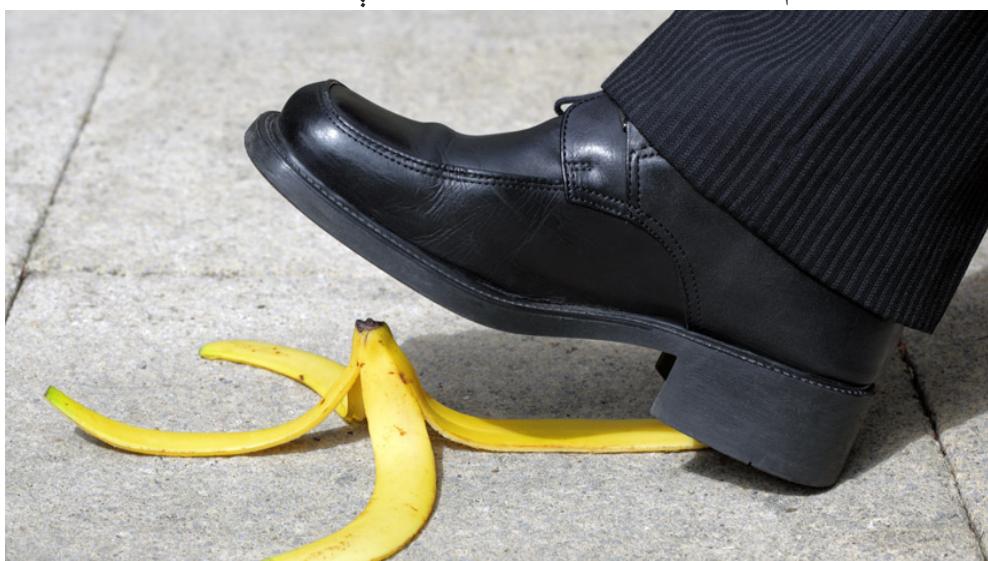

زده کوونکي دې د څلې سیمې د ګلانتو د چولونو نومونه ولیکي، په بل درسي ساعت کې دې له څان سره راوري.

نولسم لوست

د مېوو د پوستکو بې ځایه اچول

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د مېوو د پوستکو د بې ځایه اچولو په زیانونو پوهېدل.

له تاسو خخه خوک ويلاي شي چې په لارو کې د مېوو د پوستکو اچول کوم زیانونه لري؟

یوه ورڅ زمری په بنوونځی کې له خپلو ملګرو سره د کېلو په خورلو لګيا او د کېلو پوستکي يې په بې پرواړي سره په لاره کې غورخوں. اجمل چې ټولګي ته روان و، پام يې نه و، پنه يې د کېلي په پوستکي کېنسوده. وغورځده او سخت ژوبل شو، په روغتون کې وروسته له معایني خخه خرگنده شوه چې د پنې ھدوکۍ يې مات شوي دي، ډاکټر ورته نسخه ورکړه او لارښونه يې ورته وکړه چې خپلې پنې ته ډېره پاملننه وکړي، اجمل د ډاکټر خبرې په پام کې ونیولې، وېږي ويل چې له دي وروسته به اجمل او نور ماشومان وپوهوي چې د مېوو پوستکي بې ځایه ونه غورخوي.

– زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن په مناسب غږ ولولي.

– زده کوونکی دې د لوست متن په خپلو منځوکې ولولي.

– خو زده کوونکی دې په وار سره د تختې مخې ته راشی يو دې له لوست خخه ورته يوه جمله ووايي او بل دې پر تختې ولিকي

– خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشی او د مېوو د پوستکو دې ځایه غورڅلوا په زيانونو دې خبرې وکړي.

– خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشی او د پاک چاپېریال په اړه دې خبرې وکړي.

معناوی	لغتونه
رهنمایي	لارښونه
شفاخانه	روغتون
زخمې	ژوبل
اچول	غورڅول

زده کوونکی دې د چاپېریال د پاک ساتلو په اړه خو کربنې ولیکي.

شلم لوست

رادیو

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د رادیو په اړه معلومات ترلاسه کول.

تاسود رادیو په اړه خه ويلاي شئ؟

رادیو هغه غږیزه وسیله ده چې د هېواد او نړۍ د بېلاړېلو موضوعاتو او پېښو په اړوند معلومات راکوي.

زمور په هېواد کې د لومړي حڅل پاره د غازی امان الله خان د پاچاهي په دوره کې رادیو په رسمي توګه په خپرونو پیل وکړ.

اوسمهال زمور په هېواد کې بېلاړېلې رادیوګانې، لکه: ملي رادیو ټلویزیون، شمشاد، سپورمۍ، ازادۍ، بې بې سې، اشنا غړ او نوري رادیوګانې خپروني کوي.

مورد ته په کار دي چې د رادیو بنوونیزې او روزنېزې خپروني واورو او په ورځني ژوند کې تري گته واخلو.

- خو زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن په لور او مناسب غږ ولولي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د راډيو په اړه دې یوه یوه جمله د تختې پرمخ ولیکي.
- درې زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د راډيو په اړه دې لنډې خبرې وکړي.
- یو زده کوونکی دې له لوست خخه خو جملې ولولي او نور دې د املا په توګه په خپلو کتابچوکې ولیکي.

معناوي	لغتونه
د افغانستان د یوه تاریخي غره نوم دی	شمشاډ
د واکمنۍ موده	دوره
واسطه	وسیله

زده کوونکي دې په کورونو کې که امکان وي یوه راډيو واوري او بل درسي ساعت کې دې په ټولګي کې ووايې چې څه یې اورېدلې وو.

یوویشتم لوست

کاغذ

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د کاغذ په گټو پوهېدل.

ستاسو په فکر کاغذ خه ګټې لري؟

کاغذ هغه سپينه پاکه پانه ده چې له یو ډول لرگيو خخه جوربوري او پرمخ
يې لیک لیکل کېږي.

له کاغذ خخه کتابونه، کتابچې، مجلې، ورڅاني او نور ډول ډول شيان
جوربوري، که کاغذ نه واى په زده کړو کې به ډېرې ستونزې رامنځ ته شوي
واى، علم او پوهه د کاغذ په وسیله له یوه نسل خخه بل نسل ته لېږد ډول
کېږي، همدارنګه کاغذ د هر ډول لیک او معلوماتو د ساتلو او لېږد وسیله
د ۵۰. مور باید له کاغذ خخه سمه ګته و اخلو او بې ځایه يې مصرف نه کړو.

- خو زده کوونکی دې په وار سره له بنوونکي خخه وروسته متن په مناسب غږ ولولي.

- زده کوونکی دې په خپلو کتابچوکې لاندې تشي جملې پر مناسبو کلمو ډکې کړي.

۱_ کاغذ هغه سپينه پاکه ..... ده.

۲_ موږ باید له کاغذ خخه سمه ..... واخلو.

- زده کوونکی دې په ډلو ووبشل شي او هره ډله دې په خپل منځ کې د کاغذ په اړه خبرې وکړي او پایله دې د هري ډلي استازۍ نورو ته ووایي.

- دوه زده کوونکی دې د ټولګي مخې ته راشي يو دې د (کاغذ، لیک، علم، پوهې) کلمې پر تختې ولیکي بل دې يوه یوه کلمه په جملو کې وکاروي.

معناوې	لغتونه
مشکلات	ستونزې
خبر	ورڅانې
له يوه خایه بل خای ته انتقال	لېرد

زده کوونکي دې لوست په خپلو کتابچوکې په بنکلې لیک سره ولیکي.

دوه و يشتم لوست

احمدشاه بابا

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د هېواد د ملي واکمن احمدشاه بابا پېژندل.

تاسود احمدشاه بابا په اړه خه اورېدلی دي؟

د احمدشاه بابا اصلي نوم احمدخان و، د عبدالی زمان خان زوى او په
کندهار کې زېږدلی و.

احمدشاه بابا د نادر افشار له مړینې خخه وروسته د قومي مشرانو د لوې
جرګې له خوا د افغانستان پاچا وټاکل شو، په ډېر لې وخت کې یې پیاوړی
مرکزی حکومت جور کړ.

احمدشاه بابا نه یوازې یو نامتو واکمن و، بلکې د پښتو او دري ژبو شاعر
هم و لکه چې ویلې یې دی:

که هر خو مې د دنيا ملکونه ډېر شي زما به هير نشي دا ستا بشکلي ډاګونه
د ډهلي تخت هېرومه چې را یاد کړم زما د بشکلي پښتونخوا د غرو سرونه
احمدشاه بابا له (۲) کالو پاچاهی وروسته له نړۍ سترګې پټې او په کندهار
کې خاورو ته وسپارل شو.

- زده کوونکي دې له بنوونکي خخه وروسته په خپلو منځو کې لوست ولولي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي يو دې ورته دكتاب له مخې يوه جمله ووايي، بل دې د املا په توګه پرتختې وليکي، بنوونکي ورسره مرسته کوي.
- دوه زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي په وار سره دې د (پياورپي، حکومت، واکمن) کلمې د تختې پرمخ په جملو کې استعمال کړي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د احمدشاه بابا په اړه دې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
پياورپي	غښتلې
د هندوستان پايتخت	دې هلې

زده کوونکي دې د احمدشاه بابا په اړه لوستل شوی لوست په خپلو کتابچو کې وليکي، او په بل درسي ساعت کې دې له خان سره راوړي.

درویشم لوست

خبرې اترې

موخه: د متن سم لوستل، لیکل په زړه کې د خبرو اترو په اهمیت پوهېدل.

خه فکر کوي چې خبرې اترې د ژې په زده کړه کې خه ګټه لري؟

هيلۍ: غوتۍ خوري سټري مه شي!

غوتۍ: منه، تاسو سټري مه شي.

هيلۍ: خنګه يې او چېرته روانه يې؟

غوتۍ: نه يم، نسونځي ته حم.

هيلۍ: له نسونځي خخه رخصت شوې نه يې؟

غوتۍ: خوري له نسونځي رخصت يم، خود ساینس له استاذې خخه يو خو پونتنې کوم.

هيلۍ: ګرانې اوس به استاده په نسونځي کې وي؟

غوتۍ: هوا له موږ سره يې ژمنه کړې ده چې یو ساعت درته پاتې کېږم.

هيلۍ: چې داسي ده، نو په مخه دې نه.

غوتۍ: د خدای ﷺ په آمان، ورڅ دې په خير.

- درې زده کوونکي دې له بنوونکي خخه وروسته لوست په لور او مناسب غږ ولولي.

- زده کوونکي دې په خپلو ډلو کې د خبرو اترو په ګټوبخت وکړي، پایله دې د هري ډلي استازۍ نورو ته واوروسي.

- دوه زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي د (ژمنه، امان، پاتې) کلمې دې په جملو کې استعمال کړي.

- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي یو ډیالوگ دې تمیل کړي.

لغتونه معناوي

ژمنه وعده

ستومانه سترې

زده کوونکي دې په کورونو کې د خبرو اترو په اړه خو جملې ولیکي په بل درسي ساعت کې دې له ځان سره راوري.

خلورویشم لوست

کیسی

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د کیسیو په مفهوم پوهېدل.

تاسو د کیسی په اړه معلومات لري؟

هغه لنډي، خوردي ويناوي او پونتنې دی چې ماشومان يې په لوبو کې
له یو بل خخه پونتنې، لکه:
هغه خه شې دی؟

د ورځي گرځي چې شپه شي د یوې روپې رهای نيسی.
(اما)

هغه خه شې دی؟

چې ووايم راهئ، نه راهئ، چې ووايم مه راهئ، راهئ.
(شونډي)

هغه خه شې دی؟ حي حي منځ نه را اړوي.
(او به)

هغه خه شې دی؟

ټوله ورڅ گرځي گرځي چې شپه شي، خوله يې واژه پاتې وي.
(بوت)

هغه خه شې دی؟ سل خولي لري، نه ګېډه، نه کولمې لري.
(غلبل)

– یو زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن په مناسب غږ ولولي.

– زده کوونکی دې لوست په چوپه خوله په خپلو منځوکي ولولي.

– خو زده کوونکی دې په خپله خوبنې په وار سره د تختې مخې ته راشي. یوه یوه کيسى دې ووايي نور دې ورته غوره ونيسي.

– خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولکي مخې ته راشي. د کيسى په اړه دې لنډې خبرې وکړي او نور دې ورته غوره ونيسي.

لغتونه	معناوي
امسا	د لاس لرګۍ، لکړه
ګډاه	څېټه
وينا	خبرې
لوبې	ساعت تېري

زده کوونکي دې په کورکې یوه یوه کيسى ولیکي، بله ورئ دې له خان سره ټولکي ته راوري، نورو ته دې واوروسي.

پنځه ويشم لوست

ترافيکي لارښونې

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د ترافيكى اشارو پېژندل او په اړتیاواو یې پوهېدل.

که غواړئ له سرک خخه تېر شیء، خه باید وکړئ؟

په بناړونو کې موټرونې، موټرساიکلونه، بايسکلونه او نور وسایط هري خوا
ته تګ راتګ کوي، په کار ده چې له سرک خخه د تېریدو پر وخت د
سرک دواړو خواوو ته وګوري، بیا په پوره احتیاط له سرک خخه تېر شئ.
د سرکونو پر غاړو درې ترافيكى خراغونه حائی پر حائی شوي دي. سور
خراغ د درېدو، ژېر خراغ د تیاري نیولو او شین خراغ له یوې خوا بلې
خوا ته د تېریدو نبشه ۵۵.

- خو زده کوونکی دې په وارسره له نبیونکي خخه وروسته لوست ولولي.

- زده کوونکی دې په خپلو ډلو کې د ترافیکي نښو د پېژندلو په اړه بحث وکړي، پایله دې د هرې ډلي استازى نورو ته واوروی.

- دوه زده کوونکی دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، یو دې ورته د کتاب له مخې متن ولولي، هغه بل دې د املاء په ډول پر تختې ولیکي او نور دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

- دوه زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د ترافیکي لارښونو په اړه دې نورو ته معلومات ورکړي.

لغتونه معناوي

تېر	له یوې خوا بل پلوته اوښتل
غاره	څنډه
احتیاط	پام کول

زده کوونکي دې د ترافیکي نښو او لارښونو په اړه دوې دوې جملې ولیکي، بله ورځ دې په ټولګي کې نورو ته ولولي.

د وخت ارزښت

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د وخت پر ارزښت پوهېدل.

پونتنه

ستاسو په فکر وخت خه ارزښت لري؟
هري شيبي ته وخت وايي. وخت د سروزرو په شان ارزښت لري.
د نن کار سبا ته مه پربېدئ. لیک او لوست وکړئ.
څلپې دندې له مهال وېش سره سمې ترسه کړئ!
ددې لپاره چې د ژوند په ټولو چارو کې برپالي و اوسي، د وخت له هري
شيبي خخه سمه ګتهه واخلي.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته له ئان سره لوست ولولي.
- خوزده کوونکي دې د تختي مخي ته راشي، په وار سره دې د وخت د ارزبنت په هكله یوه يوه جمله پر تختي وليکي، نور دې له تختي خخه په خپلو کتابچو كې وليکي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولگي مخي ته راشي په وار سره دې د وخت د ارزبنت په اړه خبرې وکړي.
- خوزده کوونکي دې په وار سره د تختي مخي ته راشي، په خپلو کورونو کې دې د چارو د مهال وېش په اړوند نورو ته معلومات ورکړي.

لغتونه	معناوي
مهال	وخت
مهال وېش	تقسيم اوقات

زده کوونکي دې د وخت د ارزبنت په باب یوه مقاله وليکي.

اووه ويشتم لوست

همت

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د همت په مفهوم پوهېدل.

ستاسو په فکر همت خه ته وايي؟

له حاتم طايي خخه چا پونښنه وکړه، په دنيا کې دې تر خپل حان د لور
همت خاوند ليدلي دي؟

حاتم طايي حواب ورکړ، هو. يوه ورڅه مې د عربو سپین ږبری او مشران
مېلمانه وو، هغوي ته مې خلوينست اوبنان حلال کړي وو. په دې وخت
کې نژدي یوې دنبتې ته وتلى وم، یوسرى مې ولید چې د لرګيو یوه لویه
گېډۍ یې پرشا وه، له هغه مې وپونښل، د حاتم طايي مېلمسټيا ته ولې نه
ورځي؟ چې ډېر خلک یې پر دسترخوان راټول شوي دي؟ هغه وویل:
هغه څوک چې خوري ډودۍ د خپله لاسه

د حاتم منت پرحاں نه ږدي دپاسه
کله چې مې د هغه سېري لور همت ولید، له حان سره مې وویل: په رښتیا
دغه سېري په مېړانه او همت کې له ما خخه ډېر لور دی.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته په خپلو منځو کې متن ولولي.

- دوه زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي، يو دې د کتاب له مخې يوه جمله ولولي او بل دې د املا په توګه پر تختې ول يكن، نور زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې ول يكن.

- دوه زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي يو دې د (مېلمه، حلال، دښتې) کلمې پر تختې ول يكن او بل دې په جملو کې استعمال کړي، نور زده کوونکي دې په کتابچو کې ول يكن.

- خو زده کوونکي دې په وار سره د تولګي مخې ته راشي د همت په اړه دې خبرې وکړي.

لغتونه معناوی

همت	قوي اراده، مېرانه
منت	احسان
خاوند	څښتن

زده کوونکي دې د همت په اړوند خو جملې ول يكن.

اټه ويشتم لوست

د چاپېریال پاک ساتل

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د چاپېریال په اړه د معلوماتو ترلاسه کول.

پونښنه

ستاسو په فکر د چاپېریال پاک ساتل خه گتې لري؟

په کوم ځای کې چې مور ژوند کwoo، د چاپېریال په نوم يادېږي. غرونه، حنګلونه، او به، بوټي، الوتونکي، ژوي او نور هرڅه د چاپېریال برخې دي. چاپېریال د نیالګیو په کښېنولو او د ګلانو په کرلو بنايسته کېږي. بنايسته او بشکلی چاپېریال ژوند او روغتیا ته ګته رسوی.

له دي امله مور ته په کار ده چې د خپل چاپېریال سمسورتیا، پاكوالۍ او ساتنې ته نبه پاملننه وکړو، د نیالګیو لبنتې ماتې نه کړو، ګلان يې ونه شکوو، تل او به ورکړو، نبه يې وساتو او له هغو خخه سمه ګته واخلو.

– زده کوونکي دې له بنوونکي خخه وروسته متن ولولي.

– دوه زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، يو دې ورته د کتاب له مخې یوه جمله ولولي او بل دې د املا په توګه پرتختې ولیکي.

– دوه زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د چاپېریال په هکله دې خبرې وکړي.

– درې زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي يو دې د (ژوند، چاپېریال، سمسورتیا) کلمې د تختې پرمخ ولیکي دويم زده کوونکي دې په جملو کې وکاروي او که تېروتنې ولري دريم زده کوونکي دې ورته اصلاح کري بنوونکي ورسره مرسته کوي.

لغتونه	معناوې
چاپېریال	محیط
سمسور	آباد، زرغون

زده کوونکي دې د چاپېریال په هکله خو جملې ولیکي.

نېه ويشتم لوست

واکسین

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د واکسینو په گټيو پوهېدل.

ستاسو په فکر واکسین خه ګته لري؟

د واکسین کول زمور په بدن کې د میکروبونو د پرمختګ مخه نیسي، په دې معنا، خوک چې د کومې ناروځۍ واکسین وکړي، له هغې ناروځۍ
څخه خوندي پاتې کېږي او هغه ناروځۍ یې نه نیسي.

واکسین ډېر مهم او ګټور دي، کولای شو په لړ لګښت سره د ځینو ناروځيو
مخنيوي وکړو. مور ته په کار دي چې خپلو ماشومانو، تنکيو ځوانانو او
لویانو ته پرڅل وخت د بېلا بلو ناروځيو، لکه: ګوزن، تور توخي، شري،
غټه دانو، تیتانوس او نورو واکسین وکړو او له ډېرو خطرناکو ناروځيو څخه
یې وزځورو.

- زده کوونکی دې له بنوونکي وروسته په خپلو منځو کې یو د بل په مرسته لوست ولولي.

- دو ه زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي، یو دې د کتاب له معنې ورته یوه جمله ولولي، بل دې د املا په توګه پرتختې ولیکي.

- خو زده کوونکي دې د (بدن، واکسین، لگښت) کلمې په وار سره د تختې پرمخ په جملو کې وکاروي او نور دې په کتابچو کې ولیکي.

- خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د واکسینو په هکله دې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
لگښت	صرف
شری	یو ډول ناروغری
خوندي	په امن کې

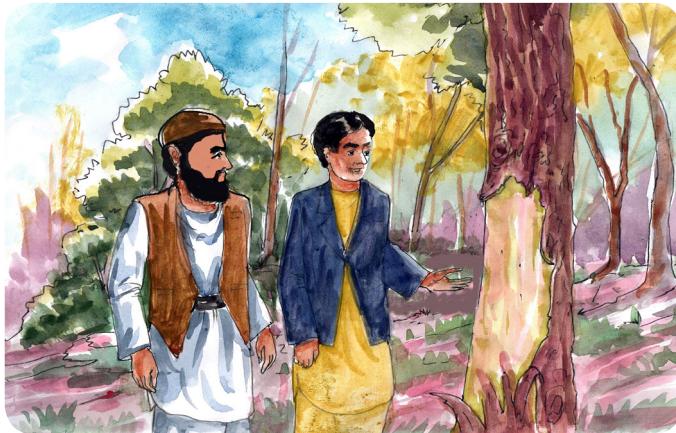

زده کوونکي دې د واکسینو په هکله درې جملې ولیکي.

دېرشم لوست

ربنتیا ویل

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ربنتیا ویلو په گټو پوهېدل.

ستاسو په نظر ربنتیا ویل خه ګټې لري؟

د اتل کورنۍ یو بن لري، یوه ورڅه اتل په خپل بن کې یوې او بلې خوا
ته ګرځیده، د ګرځیدو پر وخت یې په یوه تبر سترګې ولګېدي. تبر یې
راواخیست، د یوې مېوې لرونکې ونې پوستکي یې پري کول، بله ورڅه
اتل له خپل پلار سره په بن کې ګرځیده، وې پر ليدل چې د یوې ونې پانې
ژپړې شوې وي، پلار یې دېر خواشینې شو، له اتل خخه یې پونښنه وکړه،
د دې ونې پوستکي چا پري کړي دې؟ اتل پر وچو شونډو د پلار په حواب
کې وویل: د ونې پوستکي ما پري کړي دې. زه په دې نه پوهېدم، چې ونه
به وچه شي، پلار یې د ده په ربنتیا ویلو دېر خوشحاله شو، ورته وې ویل:
زويه! د ونو پوستکي خوک نه پري کوي، حکه بیا ونې وچېږي. له یوې
خوا که خه هم د دې ونې په وچیدو دېر خپه شوم، له بله پلوه ستا په ربنتیا
ویلو دېر خوشحاله شوم، حکه چې تا ربنتیا وویل، ربنتیا ویل ترزرو ونو دېر
ارزښت لري.

- زده کوونکی دې له بنوونکی خخه وروسته متن ولولی.
- خو زده کوونکی دې په وارسره د (بن، خوشحاله او پوستکی) کلمې د تختې پر مخ په جملو کې استعمال او نور دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.
- زده کوونکی دې په خپلو کتابچو کې د لاندې جملو تشن ځایونه پر مناسبو کلمو ډک کړي.

۱ - د اتل کورنۍ یوبن .....

۲ - د ګرځېدو پر وخت یې په یوه ..... سترګې ولګیدې

۳ - رښتیا ویل تر زرو .... زیات ازربنت لري.

- درې زده کوونکی دې په وارسره د ټولګي مخې ته راشي، د رښتیا ویلو د ګټو پر اړوند دې خبرې وکړي.

- خو زده کوونکی دې په وارسره د تختې پر مخ د رښتیا ویلو په اړوند دې یوه یوه جمله ولیکي.

معناوی	لغتونه
بانغ	بن
اهمیت	ارزښت
خفه	خواشینی

زده کوونکی دې په خپلو کورونو کې متن ولولی او بیا دې د رښتیا ویلو په اړه یوه یوه مقاله ولیکي.

يو دېرشم لوست

افغانستان

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د خپل هېواد پېژندل.

تاسو پوهېږي چې افغانستان د نړۍ په کومې وچې کې پروت دی؟

زمور ګران هېواد افغانستان، بنه هوا او خوردي مېوې لري. ډېرى او سېدونکي یې په کرنې او مالدارې بوخت دي.

زمور د هېواد ټول او سېدونکي قومونه، لکه: پښته، تاجک، ازبک، هزاره، ترکمن، بلوچ، نورستانیان، پشه یان او نور د افغانانو په نوم یادېږي.

ټول افغانان د دې هېواد له هوا، اوږو، غلو دانو او مېوو څخه ګته اخلي، د دې هېواد په لمن کې را لوی شوي دي، نو ځکه پر ټولو د مور په شان حق لري، باید هر چې یې په آبادۍ او نسیرازۍ کې برخه واخلي.

- یو زده کونکی دې له بنوونکی خخه وروسته متن په لور او مناسب غږ ولولي.

- دوھ زده کونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، یو دې د کتاب له مخې یوه جمله ولولي، هغه بل دې د املا په ډول پر تختې ولیکي.

- درې زده کونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د ګران هپواد د آبادولو په اړه دې خبرې وکړي.

- خو زده کونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د (مالداري، هپواد، بنیازی) کلمې دې د تختې پرمخ په جملو کې استعمال کړي.

- یو زده کونکی دې د ټولګي مخې ته راشي د تازه او وچو مېوو نومونه دې واخلي.

لغت	معنا
بنیازی	آبادی

زده کونکی دې د ګران هپواد د آبادی او بنیازی په اړوند خو جملې ولیکي، بله ورځ دې په ټولګي کې نورو ته واورووي.

دوه ديرشم لوست

خواره

موخه: د متن سم لوستل، ليکل د پاكو خورو په اړتیاوو او ګټو پوهېدل.

خه فکر کوي چې خواره خه ګټې لري؟

ټولو هغو شيانيو ته چې موږ یې خورو، خواره ويل کېږي. ټول ژوندي موجودات د ژوند کولو لپاره خورو ته اړتیا لري.

له خورو پرته ژوند کول امکان نه لري، خواره زمور بدن ته وده او قوت ورکوي، بدن ته مو انرژي برابروي، ددې انرژي په واسطه موږ جسمي او فکري کارونه توسره کوو، هغه خواره چې زمور د بدن ټولې اړتیاوي پوره کوي. شیدې، هګۍ، لوبيا، سابه، ډودۍ، مېوې او نور دي.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته په خپلو منځو کې لوست ولولي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخي ته راشي، د خورپو په هکله دې يوه يوه جمله پر تختې وليکي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د خورپو د گټو په هکله خبرې وکړي.
- دوه زده کوونکي دې د تختې مخي ته راشي، يو دې ورته د کتاب له مخي يوه جمله ووايي، بل دې د املا په ډول پر تختې وليکي، نور زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې وليکي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د (خواره، وده، بدنه) لغتونه په جملو کې وکاروی.

معناوې	لغتونه
وجود	بدن
قوت	انرژي
لوپدل (نمود)	وده
ضرورت	اړتیا

زده کوونکي دې د خورپو په اړه خو جملې وليکي.

دري دېشم لوست

خبرې اترې

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د زېي زده کول.

آيانن مو له چا سره خبرې اترې کړې دي؟

دېوه: السلام عليکم!

اوربل: وعليکم السلام، ستړې مه شي!

دېوه: خير يوسي.

اوربل: تاسو په ژمي کې خه کارونه کول؟

دېوه: مور په ژمي کې د خلورم تولګي درسونه لوستل.

اوربل: ډېرنې، مور هم خپل درسونه لوستل.

دېوه: که خير و، مور به د دې کال په اوردو کې هم خپل درسونه ولولو.

اوربل: هو ډېوي! مور به سوونځي ته راحو، خپل درسونه به لولو، ترڅو

ښې پایلې ترلاسه کړو.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته په خپلو منځو کې لوست ولولي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، په خپل منځ کې دې يو له بل سره خبرې اتري وکړي.

- دوه زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، يو دې ورته يوه جمله د کتاب له مخې ولولي، بل دې د تختې پرمخ ولیکي، نور زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

لغت	معنا
پايلې	نتجې

تول زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې يو يو ډیالوگ ولیکي، بله ورڅ دې په ټولګي کې تمثیل کړي.

خلور دېشم لوست

سخاوت

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د سخاوت په مفهوم يې پوهېدل.

ستاسو په اند سخاوت خه ته وايي؟

که يو خوک د خپل مال، پيسو او نورو شيانو خخه يو خه د الله ﷺ د رضا
لپاره يوه محتاج او اړ انسان ته ورکړي، سخاوت بلل کېږي.
سخاوت د اسلام د سپیڅلي دین له مخي ډېر بنه عمل دی. که چېږي
خوک له يوه بې وزله انسان سره د خپل توان په اندازه مرسته وکړي، دې
انسان ته سخي او د الله ﷺ دوست ويل کېږي.
الله ﷺ سخي انسان ته په دنيا او اخرت کې اجرونه او ثوابونه ورکوي، لکه
چې يو شاعر وايي:

دا دنيا په سخاوت سره زياتېږي   د کوهي او به چې باسي لا زياتېږي

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن له څان سره ولولي.

- خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي لاندي لغتونه دې په جملو کې وکاروي.

(سخاوت، سخني، سپېڅلۍ)

- خو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، د سخاوت په اړه دې یوه یوه جمله پر تختې ولیکي، نور دې د تختې له مخې په خپلو کتابچو کې ولیکي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د سخاوت په هکله خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
محجاج	اړ
سخاوت	د الله ځليله په نوم چا ته خه ورکول
بې وزله	اړ او محجاج

زده کوونکي دې د سخاوت په اړوند یوه کيسه ولیکي او په بل درسي ساعت کې دې ټولګيوالو ته ووايي.

پنځه د پرېشم لوست

د مور او پلار خدمت

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د مور او پلار د حقوقونو پېژندل.

ستاسو په فکر مور او پلار په خپلو بچیانو کوم حقوقه لري؟

ټولو مسلمانانو او په حاځګړي ډول ماشومانو ته په کار ده چې د مور او پلار خدمت، درناوی او عزت وکړي، د اړتیا پروخت ورسه مرسته وکړي، لکه چې په حدیث شریف کې راغلي دي: (جنت د مور او پلار تر پنسو لاندې دی.)

له مور او پلار سره په مرسته او خدمت لوی الله ﷺ او د هغه رسول ﷺ خوشحالېږي.

مور ته په کار ده چې ټل د مور او پلار خبرو ته غور و نیسو، شپه او ورڅ د هغوي خدمت وکړو، ترڅو د دوى دعا او د الله ﷺ رضا مو به برخه شي.

- زده کوونکی دې له بنوونکی خخه وروسته متن ولولي.
- خو زده کوونکی دې د (خدمت، اړتیا، مرسته) کلمې پر تختې په جملو کې استعمال کړي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د مور او پلار د خدمت په هکله دې خبرې وکړي.
- خو زده کوونکی دې په وار سره د کتاب له مخې یوه جمله ولولي، نور دې د املا په توګه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

لغوونه	معناوي
درناوي	احترام
مرسته	کومک

زده کوونکی دې په کورونو کې متن ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په بنکلې لیک ولیکي.

شپر دېرشم لوست

نوم

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د نوم په مفهوم پوهېدل.

ستاسو په فکر نوم خه ته وايي؟

نوم: هغه خپلواکه کلمه ده چې یو خوک یا هم یوشی نوموي لکه: احمد، محمود، ورانګه، آس، اوښ، ونه، خوکۍ، او نور.

د اجمل پلار جمبل په کور کې یو کوچنۍ فارم جور کړي، په فارم کې چرګان، غواګانې او پسونه ساتي. اجمل په خلورم ټولګي کې زده کړي کوي، خو کله چې له نبسوونځي خخه کور ته راشي، د خپلو درسونو ترڅنګ د کور په کارونو او د چرګانو په پالنې او ساتنې کې له پلار سره هم مرسته کوي، په لوست کې ډېر تکړه او د خپل ټولګي اول نومره دي.

— زده کوونکی دې له بنوونکی خخه وروسته په خپلو منځو کې متن ولولی.

— زده کوونکی دې په ډلو ووپشل شي، هره ډله دې د نوم په باب په خپل منځ کې خبرې وکړي، پایله دې د ډلي استازۍ نورو ته ولولي.

— خو زده کوونکی دې په وار سره د (چرګ، غوا، پسه او فارم) کلمې د تختې پر مخ په جملو کې استعمال کړي.

— یو زده کوونکی دې د کتاب له مخې دوي جملې ولولي او نور دې په کتابچو د املا په توګه ولیکي.

— یو زده کوونکی دې په لوست کې نومونه په ګوته او بل دې پر تختې ولیکي، دوه نور زده کوونکی دې په وار سره په جملو کې راوري.

لغتونه معناوي

فارم	د چرګانو، حیواناتو د پالنې او ساتنې ئای
تکره	لايق

زده کوونکی دې په خپل چاپېریال کې د حیواناتو او نورو شیانو نومونه په کتابچو کې ولیکي.

اووه دېشم لوست

د چاپ صنعت

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د چاپ د ماشين په هکله د معلوماتو ترلاسه کول.

آيا تاسي د چاپ ماشين په اړوند خه اوريدلی دي؟

احمد چې بنکلي او رنګه کتابونه يې په لاس کې وو، له پلار خخه يې
وپونسل، پلاره! د چاپ ماشين چا جور کوي دي؟

پلار يې په حواب کې ورته وویل: ډېر کلونه پخوا خلکو لیک نه پېژانده، له
دي امله د مطلبونو په لپېډ کې لویه ستونزه ووه، وروسته بیا خلکو لیکل زده
کړل، خود لیکلو په چاپ خوک نه پوهېدل، د لوړۍ حل لپاره (گوتنيبرګ)
له لرګي خخه توري جور کړل او د هغه په وسیله يې کتابونه چاپ کړل.
اوسمهال د کمپیوټر په واسطه د چاپ چاري ترسره کېږي، چې د علم او
زده کړي په ډګر کې يې ډېري اسانتياوي رامنځ ته کړي دي.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته په خپلو منځو کې لوست ولولي.
- خو زده کوونکي دې د لوست یوه برخه پرلور غږ ولولي، نور دې ورته غوره ونیسي، بنوونکي دې ورسره مرسته وکړي.
- خو زده کوونکي دې په وارسره د تختې مخې ته راشي د (لرګي، چاپ، ماشین) کلمې دې د تختې پرمخ په جملو کې وکاروی.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګيوالو په وړاندې د چاپ صنعت په اړوند خبرې وکري.

لغتونه	معناوي
لېرد	انتقال
ليک	خط
مهال	وخت
گوتښړ	ديوه عالم نوم دي

زده کوونکي دې متن ولولي او بیا دې د چاپ ماشین په اړوند خو جملې ولیکي، بله ورڅ دې نورو ته واوروی.

مفرد او جمع نومونه

موخه: د متن سم لوستل، ليڪل، د مفرد او جمع نومونو پيڙندل.

	بسـم اللـه الرـحـمـن الرـحـيم
مفرد نوم	جمع نوم
هـلـكـان	هـلـكـ
قـلـمـونـه	قـلـمـ
تـحـتـي	تـحـتـه

آيا تاسو مفرد او جمع نومونه پيڙنئ؟

مفرد نوم: هـغـه نـومـ تـهـ وـاـيـيـ چـيـ يـوهـ شـخـصـ، يـوهـ حـيـوانـ اوـ يـوهـ شـيـ لـپـارـهـ وـڪـارـولـ شـيـ، لـکـهـ: هـلـكـ، پـسـهـ، کـتـابـ، وـنـهـ اوـ نـورـ.

جمع نوم: هـغـه نـومـ دـىـ چـيـ پـرـ زـيـاتـوـ کـسانـوـ، حـيـوانـاتـوـ اوـ شـيـانـوـ دـالـلتـ وـڪـريـ، لـکـهـ: هـلـكـانـ، پـسـونـهـ، کـتابـونـهـ، وـنـيـ اوـ نـورـ.

پـهـ جـمـلوـ کـيـ جـمـعـ نـومـونـهـ

داـ هـلـكـانـ دـيـ.

داـ پـسـهـ دـيـ.

داـ کـتابـونـهـ دـيـ.

هـغـهـ وـنـيـ دـيـ.

هـغـهـ وـنـهـ ٥٥.

- زده کوونکی دې له بنوونکی خخه وروسته متن ولولی.
- دوه زده کوونکی دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، يو دې خو مفرد نومونه پرتختې ولیکي او بل دې د هغه جمع ولیکي.
- دوه زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي، يو دې دوي جملې ولیکي چې مفرد نومونه پکې راغلي وي، بل دې د هغه نومونو جمع ولیکي.
- دوه زده کوونکي دې د تولگېي مخې ته راشي، يو دې مفرد نومونه او بل دې جمع نومونه پرتختې ولیکي، نور زده کوونکي دې هغه په كتابچوکې ولیکي.

لغتونه	معناوي
استعمالول	كارول
حیوانات	شاروي

زده کوونکي دې پنځه پنځه جملې چې مفرد او جمع نومونه پکې راغلي وي په خپلو كتابچوکې ولیکي.

ننه دېرشم لوست

نيكى

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د نيكى په گټو او مفهوم پوهبدل.

ستاسو په فکر نيكى خه ته وايي او خه گټي لري؟

له يو چا سره په ڙبه، لاس او مال مرسته کول نيكى بلل کېري، ټول انسانان
د يو بل مرستي او خوا خورى ته اړتیا لري.

مور باید هر وخت له يو بل سره نسه وکړو. په دې اړه عبدالرحمن بابا خه
ننه ويلی دي:

کر د ګلو کړه چې سيمه دې ګلزار شي
اغزي مه کره په پښو کې به دې خار شي
کوهى مه کنه د بل سېري په لار کې
چېږي ستا به د کوهى په غاړه لار شي

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن ولولي.
- دوه زده کوونکي د تختې مخي ته راشي، هريو دې په خپل وار سره د نیکي په اړه یوه یوه جمله پر تختې ولیکي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د نیکي په اړه د ټولګيوالو په وراندې خبرې وکړي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د نیکي د بنېګنو په اړه نورو ته معلومات ورکړي، بنوونکي مرسته او خارنه کوي.

معناوې	لغتونه
کرنه، زراعت	کر
ایستل	کنل
خاه	کوهی

زده کوونکي دې د نیکي په اړه خو جملې ولیکي، بله ورڅ دې نورو ته واورو وي.

خلوېشتم لوست

متلونه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د متلونو په مفهوم پوهېدل.

آيا تاسو متلونه اوريدلي دي؟

متلونه پخي او لندي ويناوي دي، خلک يې په خپلو خبرو کې کاروي چې لوی مفهوم لري. متلونه خلکو ته د نصيحت لپاره کارول کېږي. متلونه زمور د ولس پخوانيو مشرانو جوړ کړي چې له یوې پښې څخه وروسته رامنځته شوي دي.

لکه دا متلونه:

پوره ورک دې کړل دوه کوره.
څه چې کړي هغه به ربې.
خپل عمل د لاري مل.
کوم کار چې په سلا وي، هغه بې بلا وي.

– زده کوونکی دې له بنوونکی خخه وروسته متن ولولی.

– زده کوونکی دې په خپلو ډلو کې د متلونو په اړه خبرې وکړي، بیا دې د هرې ډلې استازۍ، خپلې پایلې نورو ته واورووي.

– دوہ زده کوونکی دې په وارسره یو یو متل پرتختې ولیکي، نور دې په کتابچو کې ولیکي.

– خو زده کوونکی دې په وارسره د متلونو په اړه د نورو په وړاندې خبرې وکړي.

– دوہ زده کوونکی دې په خپله خوبنې د ټولګي مخې ته راشي او داسي متلونه دې ووايی چې کتاب کې نه وي راغلي.

لغتونه	معناوي
پخې	پرڅای او محکمې
ولس	خلک
نصیحت	پند

زده کوونکی دې پورتني لغتونه په جملو کې استعمال کړي، بله ورڅ دې په ټولګي کې نورو ته واورووي.

يو خلوېښتم لوست

د نوم ډولونه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، او د نوم د ډولونو پېژندل.

آیا تاسو د نوم د ډولونو په اړوند خه اوږيدلی دي؟

مورد به د نومونو له ډولونو خخه خاص او عام نومونه په دې لوست کې در وپېژنو؟

خاص نوم: هغه دی چې پر یوه خاص شخص او یا شي باندي د لالت وکړي، لکه: احمد شاه بابا، کندهار، ننگرهار، کابل، پغمان او نور.
عام نوم: هغه نوم دی چې د یوې ډلي پر ټولو غړو دلالت وکړي، لکه:
هلك، نجلۍ، ونه، ډبره او نور.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته متن ولولي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره په پورتني متن کې خاص نومونه پرتختي وليکي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره په پورتني متن کې عام نومونه په گوته او پرتختي وليکي.
- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، يو دې د عام نوم او بل دې د خاص نوم په اړه خبرې وکړي، بنوونکي دې ورسه مرسته وکړي.

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې لس عام نومونه او لس خاص نومونه وليکي، بله ورڅ دې نوروته ولولي.

دوه خلوپښتم لوست

وزر ماتی مرغه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او په التونکو زړه سوي کول.

ستاسو په اند پر التونکو زړه سوي خه ګټې لري؟

يوه ورڅا احمد له خپل ملګري محمود سره په باځ کې د یوې وني لاندې
خپل درسونه لوستل. التونکي د بن په ونو کې یوې او بلې خوا ته الوتل،
دوي د بن په یوې گونې کې یو مرغه ولید چې وزر یې مات او الوتلي نه
شي.

احمد مرغه را واخیست او له ځان سره یې کور ته یوور او درملنه یې وکړه.
له خو ورڅو وروسته مرغه جوړ شو. کله چې احمد په دې پوه شو چې د
مرغه وزر جوړ شوي، له قفس څخه یې راوایست او خوشی یې کړ.

- زده کوونکي دې له بنوونکي خخه وروسته متن ولولي.
- زده کوونکي دې پر ډلو ووبشل شي، هره ډله دې په خپلو کې لوست ولولي، ستونزې دې د هري ډلي استازى له بنوونکي ويوبنتني.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د (وزر، مات، گوبنه) کلمې د تختې پرمخ په جملو کې وکاروي.
- خو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګيوالو په وړاندې د التونکو په اړه خبرې وکري.

لغتونه	معناوې
بن	باغ
گوبنه	څنګ

زده کوونکي دې د کورنۍ د غړو په مرسته د التونکو په اړوند یوه لنډه کيسه په کتابچو کې ولیکي، بله ورځ دې له خان سره راوري او خپلو ټولګيوالو ته دې ولولي.

دري خلوېښتم لوست

د لویانو خبری

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د لویانو د خبرو په گټو پوهېدل.

آیا تاسو ته د لویانو د خبرو اورېدل گټور دي؟

د لویانو خبری هغه پخې په تول پوره ویناوې دی چې د ژوند په بېلاپېلو
اړخونو کې د تجربو له مخې ویل شوې وي. لکه:
د انسان بریالیتوب، په قوي او غښتلي هود پوري ټولی دی.
هر خوک چې ادب نه لري، عقل نه لري.
د زده کړې لپاره هېڅ وخت، ناوخته نه دی.
پوه هغه خوک دی چې له خپلو تجربو پند واخلي.
بریالیتوب د هغه چا په برخه دی، چې په خپل بریالیتوب باور او ايمان لري.

– یو زده کونکی دې له بنوونکي خخه وروسته په لور او مناسب غږ متن ولولی.

– زده کونکی دې په خپلو ډلو کې د لویانو پر خبرو بحث وکړي. پایله دې د هرې ډلې استازی نورو ته واوروی.

– خو زده کونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، هر یو دې د لویانو یوه یوه خبره نورو ته واوروی.

– خو زده کونکی دې په وار سره د (تول، پخې، هود) کلمې د تختې پر مخ په جملو کې وکاروی، نور دې په کتابچو کې ولیکي.

معناوې	لغتونه
قوى	غښتلې
نصیحت	پند
اراده	هود

زده کونکی دې د کورنۍ د غړو په مرسته د لویانو خو خبرې ولیکي، بله ورڅ دې نورو ته واوروی.

خلور خلوپېستم لوست

د ناروغۍ رقعه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د ناروغۍ پر رقعي پوهېدل.

تاسو د ناروغۍ په وخت کې بنوونځي ته خنګه
خبر ورکوي؟

بریالی د ننگیالي زوى د خلورم ټولگي زده کوونکی
د عبدالرحمن بابا د بنوونځي مدیر صاحب،
السلام عليکم ورحمة الله وبركاته!
نن د ناروغۍ له امله بنوونځي ته درتلای نه شم، هیله ده چې د سوبتیا
په کتاب کې ناسوب ونه ګنل شم.
په درنښت

- خو زده کونکی دې په وار سره د ناروغۍ د رقعي يوه، يوه کربنه د کتاب له مخې پر تختې ولیکي، نور دې د تختې له مخې په کتابچو کې ولیکي.
  - خو زده کونکی دې د ناروغۍ له رقعي خخه يوه، يوه جمله د کتاب له مخې ولولی، بل دې د املا په توګه پر تختې ولیکي.
  - زده کونکی دې په وار سره د (ناروغۍ، رقعه، ناسوب) کلمې د تختې پرمخ په جملو کې استعمال کړي.
  - خو زده کونکی دې په وار سره د لاندې جملو تشن څایونه د تختې پرمخ پر مناسبو کلمو ډک کړي.
- نن د ..... له ..... بنوونځی ته ..... نه شم.

لغتونه	معناوي
ناسوب	غیر حاضر
سوټیا کتاب	حاضری کتاب

زده کونکی دې په خپلو کتابچو کې د ناروغۍ رقعه ولیکي، بله ورڅ دې په ټولګي کې نورو ته ولولی.

پنځه خلوېښتم لوست

خبری اترو

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د خبرو اترو په ګټو او ارزښت پوهېدل.

آيا تاسو کله له چا سره خبری اترو کړي دي؟

احمد: السلام عليكم عالم خانه!

عالم: وعليكم السلام احمد

احمد: په دې شپورخو کې خه کار کوي؟

عالم: ورورد! کلنی آزمونیه مو رانژدې ده، خپل درسونه لو لم.

احمد: آزمونیه مو خه وخت پیل کېږي؟

عالم: د لیندۍ د میاشتې په لومړی نېټه.

احمد: تر کومې نېټې پوري دوام کوي؟

عالم: د همدي میاشتې تر پنځلسمې نېټې پوري.

احمد: له آزمونې خخه وروسته خومره رخصتی لري؟

عالم: له آزمونې خخه وروسته درې میاشتې رخصتی لرو.

احمد: د ژمي په رخصتى کې خه کار کوي؟

عالم: خپل درسونه لو لم.

- زده کوونکی دې له بنوونکي خخه وروسته په خپلو منځو کې متن ولولي.
- خو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، په وارسره دې د متن يوه برخه ولولي او نور دې ورته غور ونيسي.
- یوزده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، خو جملې دې د کتاب له مخې ولولي او نور زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د املا په توګه ول يكن.
- خو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، د پورتنيو خبرو اترو يوه برخه دې تمثيل کړي.

معناوې	لغتونه
تاریخ	نېټه
امتحان	آزمونه

زده کوونکي دې پورتنيو خبرو اترو ته ورته خبرې اترې په خپلو کتابچو کې ول يكن، بله ورڅ دې دوہ زده کوونکي هغه تمثيل کړي.

شپر خلو پښتم لوست

زغم

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د زغم کولو په گټو پوهېدل.

تاسې کله د چا د تیری په وړاندې زغم کړی دی؟

حضرت محمد ﷺ د ستونزو په او اړولو کې له عدالت خخه کار اخيسته. وايې کله به چې د اسلام ستر پیغمبر حضرت محمد ﷺ د لمانځه د ادا کولو پاره جومات ته روان و، په دې وخت کې یوې یهودی بسحې له بامه پري خحلې راغورخولي او د حضرت محمد ﷺ د ازار لامل کېده، خو حضرت محمد ﷺ به زغم او صبر کاوه، دې کار ډېږي ورځې دوام درلود، خو خو ورځې د یهودی بسحې پته ونه لګیده، حضرت محمد ﷺ په دویمه ورځ په جومات کې پونښنه وکړه، هغه یهودی بسحې چې پرما يې خحلې را چولې، چېږي ده؟ یوه تن ده مبارک ته حواب ورکړ، هغه بسحې ناورغه ده، حضرت محمد ﷺ د لمانځه له ادا کولو وروسته د هغې بسحې پونښني ته ورغۍ، د هغې د روغتیا پونښنه يې وکړه، د حضرت محمد ﷺ دې کار یهودی بسحې حیرانه کړه، د حضرت محمد ﷺ دې صبر او زغم په نوموري بسحې ډېره اغپزه وکړه، په همنه ورځ يې ایمان راور، مسلمانه شوه.

- زده کوونکی دې له بنوونکی خخه وروسته متن سم ولولي.

- دوه زده کوونکی دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، يو دې له کتاب خخه يوه جمله ووايي او بل دې د املا په توګه پر تختې ول يكن، نور دې په کتابچوکې ول يكن.

- خو زده کوونکی دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، هريو دې د زغم په اړه يوه يوه جمله پر تختې ول يكن، نور زده کوونکی دې په خپلو کتابچوکې ول يكن.

- خو زده کوونکی دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د لوست مفهوم دې نورو ته ووايي، بنوونکي دې ورسره مرسته وکړي.

- دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، په وار سره دې د زغم د گټو او بنې ګنو په اړه خبرې وکړي.

لغت	معنا
حوصله	صبر، زغم

زده کوونکي دې د زغم په اړه خو جملې ول يكن، بله ورڅ دې ټولګي ته راوري، نورو ته دې ولولي.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library